

УДК 398.87

DOI 10.31654/2520-6966-2023-22F-108-27-36

А. К. Павлова

кандидат філологічних наук, доцент, докторантка кафедри фольклористики
ННІ філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
orcid: 0000-0001-6214-8738
e-mail: lypen.pavlova@ukr.net

**Модус осмислення культурно-світоглядної системи
християнства в необрядовій усній поезії**

Статтю присвячено дослідженню кола християнських імперативів у необрядовій ліро-епічній пісенності. Для ілюстрування семантико-семіотичних ознак імперативів віри та надії використано тексти жовнірських, повстанських пісень, співанок-хронік про важливі події з життя українства, наведено паралелі з польських текстів, уміщених у збірнику Вацлава Залеського.

Авторкою з'ясовано, що у необрядових уснопоетичних творах сутність соціокультурного статусу духовності безпосередньо пов'язана зі спроможністю людини конституювати себе в аспекті унікального ціннісного універсуму. Репрезентовані в художній макросфері християнські цінності, оприянюючи системний взаємозв'язок між внутрішнім світом людини та суперечливою об'єктивною реальністю, сприяють реалізації гносеологічної та ціннісно-орієнтаційної функцій усної традиційної культури.

У пропонуваній праці акцентовано, що віра в творах ліро-епічного фольклору постає не лише в аспекті творення Богом світу і всього сущого в ньому, а також і в процесі безперестанної охорони світу творіння. Відповідно, Божий промисел стає причиною духовних хвилювань тих, хто досягає в цьому діянні вияви величної Божественної любові.

Зосереджуючи увагу на сутності та прагматичі релігійних постулатів, авторка констатує, що глибокі особистісні переживання героя традиційного твору розкриваються в складному етико-філософському аспекті, оскільки репрезентують існування людини в світі. Домінантою молитви, наявної у фольклорному тексті, є саме прохання, представлене лексико-семантичними репрезентаторами: помилуй, зіцли, захисти, відверни, оживи, зміцни, збережи тощо.

У фінальній частині статті дослідниця резюмує, що імператив надії окреслюється як один із пріоритетних ціннісних засад, що корелюється з важливим поняттям духовної сили, яка привнесена з важливих Божих обітниць.

Ключові слова: усна традиційна культура, пісня, християнські імперативи, лексико-семантичний простір, діалог, Бог, віра, надія, молитва.

Твори усної традиційної культури постають джерелом інформації про ментальність українського етносу, його специфічні національні атрибути, естетичне світобачення, ідеологеми структурування

буття, діалектику життєвих сенсів. Фольклорний текст – це своєрідна репрезентація уявлень українства про аксіологічну парадигму, що виявляється на різних рівнях взаємодії зі світом. У необрядовому уснопоетичному творі зафіксовано осмислення народом власних витоків, сімейно-родової, соціально-побутової, релігійної сфер життя. У фольклорній свідомості відобразилися пошуки естетичного, морально-етичного та християнського ідеалів, що, зокрема, пов'язано з осягненням невідповідності між сущим та належним, прагненням до гармонії та впорядкованості, яка притаманна Космосу, і вирізняє його від буття людського.

Сутність соціокультурного статусу духовності безпосередньо пов'язана зі спроможністю людини конституювати себе в аспекті унікального ціннісного універсуму. Наприклад, репрезентовані в ліро-епічному фольклорі християнські цінності, оприявнюючи системний взаємозв'язок між внутрішнім світом людини та суперечливою об'єктивною реальністю, сприяють структуруванню культурно-світоглядної системи особистості.

Серед представлених в усній необрядовій поезії християнських імперативів важливе місце посідає імператив віри, передусім тому, що «віра – то підстава сподіваного, доказ небаченого» (Посл. Ап. Павла до Євреїв, 11:1) [1, с. 1478]. Цей імператив нерозривно пов'язаний із постулатами уславлення та подяки Господеві. Передусім, це віра у створення світу та людини Богом, однак фактично її сутність розкривається не лише в цьому єдиному пріоритетному контексті, але й через поліаспектність багатогранного людського життя, амбівалентність численних подій та явищ.

Концепція віри віднаходить у екзистенційній свідомості наратора ще складніше окреслення, що переводить її в площину осягнення діалектики видимого та невидимого, раціонального та ірраціонального. Дивовижна доцільність форм існування, таїна власної природи та сенсу самого життя стають незрозумілими без віри у створення Богом усього безмежного таємничого континууму.

На імперативному рівні антропологічної моделі необрядового ліро-епічного фольклору розкривається сутність духовного та морального споглядання людини як особливості божественного промислу стосовно створеного світу, оскільки все в ньому відбувається відповідно до певних усталених законів. Поряд із тим, у відповідному розумінні світ може уявлятися й почасти незалежним від творця, оскільки люди опиняються в умовах вільного морального вибору: «Господь же – то Дух, а де Дух Господній, – там воля» (2 Послання Ап. Павла до Коринтян, 3:17). [1, с. 1424].

Віра в творах ліро-епічного фольклору постає не лише в аспекті творення Богом світу і всього суцього в ньому, а також і в процесі безперестанної охорони свого творіння. Відповідно, Божий промісел стає причиною духовних хвилювань тих, хто досягає в цьому діянні вияви величній Божественної любові. Віра в доброту та милосердя Творця виявляється в численних звертаннях – молитвах, що є підтвердженням аксіологічного фактору постулату в житті людини: «Просіть – і буде вам дано, шукайте – і знайдете, стукайте – і відчинять вам; бо кожен, хто просить – одержує, хто шукає – знаходить, а хто стукає – відчинять йому» (Євангеліє від Матвія, 7:7–8) [1, с. 1193]. Художні компоненти зі звертанням до Бога з вірою в Його заступництво наявні в фольклорних творах різних жанрів, зокрема, в ліро-епічних та ліричних піснях. Приклади художньої реінтерпретації молитви можна віднайти, наприклад, у низці польських пісень про кохання, вміщених В. Залеським поряд із українськими:

Zlituj się **Boże** nad mým nędznym stanem!

Złączy mię z tym, który serca mego panem;

bo na cóż dales wolność sercu **Boże**,

gdy to co kocham mojem być nie może [1, с. 253].

Героїня ліричної пісні звертається до Бога з проханням умилюватися над її важким, сумним станом, поєднати долю з тим, хто є «господарем серця», втрутитися в життєву несправедливість. Аксіологічний сенс кохання у фольклорному творі експресивно піднесено до аксіологічного виміру життя та смерті, що, водночас, розкриває вмотивованість звертання до Вседержителя.

У поетичній молитві особливим чином поєднуються мовні, культурні та релігійні засади. В українському ліро-епічному фольклорі можна віднайти декілька різновидів молитви, зокрема, ритуальну, величальну, благальну, подяки, покаяння. [5, с. 223–224].

Глибокі особистісні переживання героя уснопоетичного твору розкриваються в складному етико-філософському аспекті, оскільки репрезентують існування людини в світі. Домінантою молитви, на-явної у фольклорному тексті, є саме прохання, представлене лексико-семантичними репрезентаторами: помилуй, зціли, захисти, відверни, оживи, зміцни, збережи тощо. Мотив звертання до Творця Всесвіту особливим чином розкривається в аспекті споглядання Бога як живої, дієвої сили. Аналіз концепції ліро-епічної пісні уможлиблює трансфер теоретичного сприйняття Божественної природи до практичної реалізації, зокрема, це виявляється в живому русі душі. Усі поетичні засоби підпорядковані реалізації магістральної мети – розкрити моменти звертання до Бога як акту молитовного переживання.

Утвердження імперативу віри відбувається також через актуалізацію поняття «молитва» в міжособистісному діалозі. Наприклад, у пісні «Віріжела мати сина» герой фольклорного твору звертається до рідної людини з проханням молитися за нього перед Богом і Матір'ю Божою за його долю:

«...Проси, маті, **щцро Бога**

Та й **Присвіту діву,**

Що ж би я си ні замішев

Й а в жовнірську віру» [1, с. 53].

У фольклорному тексті відображено багатогранний молитовний досвід етносу, який акумулює аксіологічні компоненти цього поняття, усвідомлення унікальності та святості Благого, впевненість у Його всемогутності, баченні милосердя та творення добра, моральні та естетичні переживання величі Творця, а також знання про спасительний промисел, осягнення безперервного взаємозв'язку з Духом Божим. Особливості імперативу віри можна також проаналізувати на прикладі повстанських пісень, у яких борці за свободу та незалежність Української держави просять Божого благословення. У пісні «В Загоріві на горі» подано поетичний діалог між учасниками визвольних змагань та Матір'ю Божою:

«Благослови, **Божа Мати,**

на ворогів міцно стати,

боронити Україну

по-лицарськи – до загину» [4, с. 110].

Синергетичний аспект імперативу віри представлений не лише через семіотичні центри тексту (монастир, розп'яття, Христос), але й через відповідь вищих сил на молитву: «...за прикладом мого Сина встане з мертвих Україна» [4, с. 110]. Могутність віри оприявнюється в утвердженні прагнення боротися за справедливість, що корелюється з осягненням великої жертви Ісуса Христа, єдності Святої Трійці: «Ти за нас вмер, Божий сину, і ми гинем за Вкраїну» [4, с. 110]. Поряд із свічадом добра в ліро-епічному творі постає світ зла в усіх антитетичних парадоксах, що розкривається через лексико-семантичний простір: вороги, смерть, руїна, могила, ворожий стрій, танки, авта, літаки, німаки [4, с. 110]. Таким чином, усвідомлення Бога у власному бутті асоціативно поєднано з життям нетлінним, вічним, і скарби, які Він повелів збирати, – нетлінні: «Я не кину вас сиротами, – Я прибуду до вас! Ще недовго, і вже світ Мене не побачить, але ви Мене бачити будете, бо живу Я – і ви жити будете!» (Євангеліє від Івана, 14:12-21) [1, с. 1332].

У антропологічній моделі необрядової усної поезії віра постає позитивним моральним принципом, який спрямовує розвиток душі людини. Дилема людина – світ у ліро-епічному фольклорі розкривається у всеохопності сенсів та їхній амбівалентності. К. Льюїс у праці «Просте християнство», розмірковуючи про віру, наголошує, що сенс цього поняття залежить від того, як людина довіряє Богові в тому, «що Христос якимось чином поділиться з ним Своїм досконалим людським послухом, що його Він проніс від народження до розп'яття; що Христос зробить людину більше подібну до Себе й до певної міри покрие її недосконалість. Говорячи християнською мовою, Він розділить Своє Синівство з нами й зробить нас подібними до Себе – «синами Божими» [9, с. 130].

Імператив віри особливим чином розкривається також через осмислення людського гріха, який, за народними уявленнями є причиною всіх буттєвих лих і усілякого зла, душевних та тілесних хвороб, оскільки відповідно до першоджерел християнства, він є першопричиною скорботи та смерті, причому вічної смерті.

Утілений у художній макросфері фольклорного твору моральний досвід християнського життя репрезентується також через особливості Божественного одкровення, що розпочинається зі смирення перед Господом, Його величчю й всемогутністю. У фольклорній свідомості по-особливому відображено усю повноту буття духовного, яке здійснюється людиною через життєвий устрій, а також розкривається в аспекті взаємовідносин із Богом, ставленням до всього суцього, до міжособистісної взаємодії, до власної внутрішньої природи, до осмислення й переживання різних виявів зла та устремлень до ціннісних постулатів, які виокремлюють увесь сенс людського життя. Знання Божого Слова та заповідей включає, передусім, відразу до виявів будь-яких форм зла. Уснопоетичний твір акумулює результати морально-етичного споглядання та практики.

Концепція необрядового ліро-епосу розгортається також через імператив надії, який нерозривно пов'язаний із імперативом віри. Приймаючи важливе в своєму житті рішення, людина намагається неухильно його дотримуватися, навіть у найскладніші моменти життя. У репрезентації цього важливого аксіологічного параметру важливу роль відіграє комунікативний аспект, зокрема вираження власних християнських сподівань на реалізацію важливого у житті та сокровенного прохання. За християнським віровченням, надія – важливий вектор духовного відродження та духовного поступу [10, с. 657–659].

Свято Письмо, які теологи називають богонатхненням, наскрізь символічне, зокрема, вважається, що світильники, арфи, вінці,

золото, ключ, виноградник тощо – це своєрідне намагання розповісти про щось неймовірне, глибинне. Наприклад, музика надихає людину й породжує думки про незвідане, таємниче, що не має ні початку, ні кінця, безмежне й вічне. Вінець як символ перемоги над тьмою, гріхом і смертю, символ величі, дороги, правди і життя, а переможець, ймення якого записане в Книзі життя, як наголошується в Об'явленні, зможе поєднатися з Творцем у Його царстві, розділивши і славу, й торжество, і велич. Символічне значення золота, відповідно, розкривається через віру в життя вічне, дорогоцінний дар спасіння [9, с. 122–123].

У ліро-епічному фольклорі Господь осмислюється як світло й спасіння, як надія на здійснення очікуваного всупереч різним перешкодам: «коли проти мене розложиться табір, то серце моє не злякається, коли проти мене повстане війна, – я надіятись буду на те, – на поміч Його!» (Псалом 26: 3) [1, с. 682–683].

Аналіз комунікативних особливостей фольклорного твору виявляє наявність різних типів діалогізації. Це, наприклад, можуть бути діалоги між персонажами, які вплітаються у нарративну проєкцію, розкриваючи особливості суб'єктно-об'єктних взаємовідносин, звертання героя твору до сакральних сутностей, а також до нинішнього й майбутнього поколінь.

Концептуально споріднений із вірою імператив надії все ж таки відрізняється певними аспектами, адже віра є переконанням, упевненістю в чомусь або в комусь, а під поняттям надія розуміється очікування чогось бажаного, поєднане з упевненістю ймовірності його здійснення, тобто це сподівання на певне благо, поєднане з радістю прийдешнього. За «Словником української мови», надія – це «впевненість у можливості здійснення чогось бажаного, потрібного, приємного». [1, с. 70].

Надзвичайно важливий у християнському світобаченні концепт «віра» осмислюється як те, що пов'язано з предметною уявою, уявним спогляданням, а надія спрямовує все людське єство на те, щоб досягти того, в що вона вірить, тобто йдеться про оприявлення сподіваного, своєрідний перехід ідеального в реальне. У текстах необрядового ліро-епічного фольклору поняття надія розкривається через глибокий філософський, релігійний, естетичний та морально-етичний виміри. Імператив надії окреслюється як один із пріоритетних ціннісних засад, що корелюється з важливим поняттям духовної сили, яка привнесена з важливих Божих обітниць: «Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, – говорить Господь, – думки спокою, а не

на зло, щоб дати вам будучність та надію» (Книга пророка Єремії, 29:11) [1, с. 974].

Сутність імперативу надії на рівні художньої макросфери передана різними вербальними засобами, наприклад, через діалог персонажів із осмисленням ролі Бога в онтологічному часопросторі. Наведемо приклад із співанки-хроніки про першу світову війну «Я вам пісню заспіваю під час неспокою»:

«Лишаю те, моя жінко, на **бога святого**,

Усіх він вас погодує, має хліба много.

Лишаю вас, мої діти, на господну волю,

Бо **бог** знає, чи си верну, чи ляжу на полю [8, с. 178].

У ліро-епічному творі, як і у низці інших із цього циклу, подано детальний опис страшних картин жорстокої війни, що нівечить людські долі, руйнує родинне щастя, забирає надію. Вербальними маркерами війни як суспільного зла постають численні лексико-семантичні одиниці, представлені різними частинами мови: каліка, тяжко бідували, гіркі сльози, тіло рвали, шрапнелі тяженькі, полемйоти, полеві гармати, гранати, глибокая яма, острый шрапнель, кров випливає, нужда, розпука, зойки, тіло почорніло, могила, яма тощо. Зрештою, автор-інтерпретатор фольклорного тексту акцентує на відмінностях панорами війни від Божого світу і висловлює надію на Господню допомогу в припиненні цього лиходійства:

Отак війна виглядає, послухайте, люде,

Просім бога та й благаймо, **хай війни не буде** [8, с. 181].

У фінальних рядках імператив надії представлений у формі діалогу не лише з певною аудиторією, спільнотою, але й загалом із усім людством. Таким чином, усі засоби поетичного твору розкривають сенс надії як ідеологеми майбутнього.

Українська дослідниця В. Бодак, аналізуючи відмінності між принципами етики та релігійними імперативами, акцентує на особливостях формування картини світу. З одного боку, центром Всесвіту постає особистість, яка створює певні закони, трансформує їх та нівелює за власним бажанням. З іншого, – Бог є центром і творчою силою світобудови, а встановлені ним закони однозначні й мають позачасовий характер, що унеможлиблює втручання людини в їхню видозміну, а також суб'єктивне тлумачення [2, с. 29].

Модус осмислення релігії представлено вченою на рівні окреслення аксіологічної системи, в якій репрезентовано морально-етичні постулати в аспекті забезпечення життєздатності людини й соціуму, а також культурного поступу загалом. Стійкість засад християнсько-го імперативу визначається через домінуючі параметри культури,

ретрансльовані в ній традиції й звичаї, ідею життєствердження [2, с. 22–32].

На прикладі текстів необрядової ліро-епічної поезії можна простежити сутність есенціального та екзистенційного параметрів усної традиційної культури. Через репрезентацію фольклорної події виявляється синергетичний ефект реалізації християнських імперативів, зокрема, уславлення, подяки, віри, надії, любові, істини. Таким чином, представлення форм та виявів комунікативної взаємодії, моделей поведінки сприяє осягненню функціональної специфіки імперативу та його утвердженню в суспільній свідомості.

Література

1. Біблія Або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. Із мови давньоєврейської й грецької на українську дослівно наново перекладена. WORLD WIDE PRINTING, 2004. 1185–1523 с.
2. Бодак В. Християнський моральний імператив: культуротворчі можливості. *Українське релігієзнавство*. 2003. № 2. С. 27–28.
3. Відгомони віків / упоряд. І.Рябошапки. Бухарест: Видавництво «Критеріон», 1974. 366 с.
4. Літопис Української Повстанської Армії. Т. 25. Пісні УПА. Зібрав і зредагував Зеновій Лавришин. Торонто – Львів: вид-во «Літопис УПА». 1996–1997. 556 с.
5. Небеленчук І. Концепт молитви як один із сенсів духовного життя людини у збірці «Цілюю твій поділ» Ліни Ланської. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 33(1). С. 221–227. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2020_33\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2020_33(1)_33)
6. Павлова А. Осмислення війни як деструктивної сили й суспільного зла в усній традиційній культурі. *Інтеграція вищої юридичної освіти України з європейським освітнім простором – виклики внутрішньої безпеки під час воєнного стану: матеріали з Міжнародної науково-практичної конференції*, Ломжа–Харків, 15.02.2023 р. / За науковою редакцією д. інж. Пьотра Поніхтера, к. п. н. Зої Шарлович. Łomża: MANS, 2023. С. 177–181.
7. Словник української мови: [в 11 т.] / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; [ред. кол.: І.К. Білодід (гол.), А.А. Бурячок, В.О. Винник та ін.]. Київ: Наукова думка. Т. 5: Н–О / [ред. тому: В.О. Винник, Л.А. Юрчук]. 1974. 840 с.
8. Співанки-хроніки. Новини / упоряд. О.І. Дей (тексти), С.Й. Грица (мелодії). Київ: Наукова думка, 1972. 560 с.
9. Lewis C.S. Mere christianity / Translated into Ukrainian by Leonid Korownyk, Edited by Valentina Moravecka and Dr. Valerii Polkovsky. Ontario: Doroha Pravdy Publishers, 2005. 194 p.
10. Ludolph of Saxony. The Life of Jesus Christ / Translated by Milton T. Walsh. LITURGICAL PRESS Collegeville, Minnesota, 2021. Part Two. Volume 1. Chapters 1–57. 888 p.

11. Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego z muzyką instrumentowaną przez Karola Lipińskiego, zebrał i wydał Wacław z Oleska. Lw., 1833, cz. 1–59, 516 s.; cz. 2 – 185 s.

References

1. *Bibliia Abo Knyhy Sviatoho Pysma Staroho y Novoho Zapovitu. Iz movy davnoievreiskoi y hretskoi na ukrainsku doslivno nanovo perekladena* (2004). [The Bible, or the Books of the Holy Scriptures of the Old and New Testaments. Literally re-translated from Ancient Hebrew and Greek into Ukrainian]. WORLD WIDE PRINTING [in Ukrainian].

2. Bodak, V. (2003). *Khrystyianskyi moralnyi imperatyv: kulturotvorchi mozhyvosti*. [The Christian Moral Imperative: Cultural Possibilities]. *Ukrainske relihieznavstvo*. 2. 27–28. [in Ukrainian].

3. *Vidhomony vikiv* [The Echoes of Ages] (1974) / ed. I. Riaboshapky. Bukharest: Vydavnytstvo «Kryterion» [in Ukrainian].

4. *Litopys Ukrainskoi Povstanskoj Armii. T. 25. Pisni UPA* (1996–1997) [The Annals of the Ukrainian Insurgent Army. T. 25. Songs of the UPA]. Zibrav i zredahuvav Zenovii Lavryshyn. Toronto – Lviv: vyd-vo «Litopys UPA» [in Ukrainian].

5. Nebelenchuk, I. (2020). *Kontsept molytvy yak odyz iz sensiv dukhovnoho zhyttia liudyny u zbirtsi «Tsiluiu tvii podil» Liny Lanskoj* [The Concept of Prayer as One of the Meanings of a Person's Spiritual Life in the Collection «I kiss your division» by Lina Lanska]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. № 33(1). 221–227. [in Ukrainian]. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_33\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_33(1)_33)

6. Pavlova, A. (2023). *Osmyslennia viiny yak destruktivnoi syly y suspilnoho zla v usnii tradytsiinii kulturi* [Understanding War as a Destructive Force and Social Evil in Oral Traditional Culture]. *Intehratsiia vyshchoj yurydychnoi osvity Ukrainy z yevropeiskym osvithnim prostorom – vyklyky vnutrishnoi bezpeky pid chas voiennoho stanu: materialy z Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Lomzha-Kharkiv, 15.02.2023 r.* / Ed. by Potr Ponikhter. Łomży: MANS Publ., P. 177–181. [in Ukrainian].

7. *Slovnyk ukrainskoi movy* (1974). [Dictionary of the Ukrainian language]: in 11 v. [ed.: I.K. Bilodid (head), A.A. Buriachok, V.O. Vynnyk ta in.]. Kyiv: Naukova dumka. Publ. V. 5: N–O / [ed.: V.O. Vynnyk, L.A. Yurchuk]. [in Ukrainian].

8. *Spivanky-khroniky. Novyny* (1972) [Chronicle singers. News] / ed. O.I. Dei (texts), S.I. Hrytsa (melodies). Kyiv: Naukova dumka Publ. [in Ukrainian].

9. Lewis, C.S. *Mere christianity* (2005) / Translated into Ukrainian by Leonid Korownyk, Edited by Valentyna Moravecka and Dr. Valerii Polkovsky. Ontario: Doroha Pravdy Publishers.

10. Ludolph of Saxony (2021). *The Life of Jesus Christ* / Translated by Milton T. Walsh. LITURGICAL PRESS Collegeville, Minnesota. Part Two. Volume 1. Chapters 1–57.

11. Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego z muzyką instrumentowaną przez Karola Lipińskiego, zebrał i wydał Wacław z Oleska. (1833). Lw., cz. 1 – 59, 516 s.; cz. 2 – 185 s.

A. K. Pavlova

Candidate of philological sciences, associate professor, doctoral student of the department of folkloristics Institute of Philology of Taras Shevchenko Kyiv National University
orcid: 0000-0001-6214-8738
e-mail: lypen.pavlova@ukr.net

Mode of Understanding the Cultural and Worldview System of Christianity in Non-Ritual Oral Poetry

The paper is the study of the circle of Christian imperatives in non-ritual lyric-epic songwriting. To illustrate the semantic-semiotic features of the imperatives of faith and hope, the texts of military and insurgent songs, chants-chronicles about important events in the life of the Ukrainian people are used, and parallels are given from Polish texts included in the collection of Vaclav Zalesky.

The author found out that in non-ritual oral poetic works, the essence of the sociocultural status of spirituality is directly related to the ability of a person to constitute himself in the aspect of a unique universe of values. Christian values represented in the artistic macrosphere, revealing the systemic relationship between the inner world of a person and contradictory objective reality, contribute to the realization of the epistemological and value-oriented functions of oral traditional culture.

In the proposed work, it is emphasized that faith in the works of lyric-epic folklore appears not only in the aspect of God's creation of the world and everything in it, but also in the process of constant protection of one's creation. Accordingly, God's providence becomes the cause of spiritual unrest for those who understand in this action the manifestations of great Divine love.

Focusing on the essence and pragmatics of religious postulates, the author states that the deep personal experiences of the hero of a traditional work are revealed in a complex ethical and philosophical aspect, as they represent the existence of a person in the world. The dominant prayer in the folklore text is the very request represented by lexical-semantic representatives: have mercy, heal, protect, turn away, revive, strengthen, preserve, etc.

In the final part of the article, the researcher summarizes that the imperative of hope is outlined as one of the priority values, which correlates with the important concept of spiritual power, which is brought from important promises of God.

Key words: oral traditional culture, song, Christian imperatives, lexical-semantic space, dialogue, God, faith, hope, prayer.